“Filistin Laboratuvarı”nın ‘ikiyüzlü’ savaş piyasası

01 Ekim 2024 - 04:10

Avustralyalı-Alman muhalif Yahudi gazeteci Antony Loewenstein, Metis Yayınları etiketli, ödüllü kitabı “Filistin Laboratuvarı”nda İsrail’in Gazze işgali ve dünya silah ile istihbarat piyasasında bunu pazarlama biçimlerine büyüteç tutuyor. Loewenstein körfez ülkeleri, ABD, Çin ve Rusya’nın İsrail konusundaki ikiyüzlülüklerine dikkat çekerken ‘Bir ülkenin ne dediği ile ne yaptığı çok önemlidir,’ mesajını veriyor.

EVRİM ALTUĞ
evrimaltug@gmail.com

Fotoğrafçı Oded Bailty’nin sıra dışı kadrajı, Metis Kitap’ın Eylül 2024 tarihli yeni kitabı “Filistin Laboratuvarı”nın kapağında dikkat çekiyor. Özlem Özarpacı’nın Türkçesiyle okuduğumuz, bağımsız gazeteci ve yazar Antony Loewenstein imzalı kitabın alt başlığı “İsrail, İşgal Teknolojisini Dünyaya Nasıl İhraç Ediyor ?” şeklinde kayda geçiyor.

Özde Duygu Gürkan’ın hazırladığı, 7 Ekim 2023 tarihli Hamas saldırısının hemen öncesinde yayımlanmış, Türkiye’de de ise büyük ilgi gören “2023 Walkley Book Award” ödüllü çalışmanın kapağı, İsrail’in güneyindeki bir askeri üssü gösteriyor. Kapaktaki resimde, geride görünen köy gerçek değil. Köy baskını, ev araması ve sokak çatışması koşullarını simüle etmek için inşa edilmiş, yapay bir köy. Burada tatbikat yapan İsrail askerleri, köye “mini Gazze”diyor.

Batı Şeria ve Gazze’nin işgali, İsrail’in “düşman” olarak tanımladığı Filistinlileri denetleme ve gözetleme teknolojileri konusunda bu ülke adına uluslararası savaş marketinde adeta bir “geçim ve prestij kaynağı” halini almış bulunuyor.

Avustralyalı-Alman gazeteci, yazar ve belgeselci Loewenstein’ın (https://antonyloewenstein.substack.com/) aktardığına bakılırsa, “İsrail devletinin askeri-endüstriyel kompleksi, işgal altındaki Filistin topraklarını yeni silahlar ve gözetleme teknolojileri için bir test sahası olarak kullanıyor; burada geliştirdiği silahları ve teknolojileri dünyanın dört bir yanındaki despot rejimlere ve demokrasilere satarak Filistin’in işgaline ses çıkarmamalarını sağlıyor, onları suç ortağı haline getiriyor.”

Avustralya’nın önde gelen barış ödülü olan ‘Kudüs Barış Ödülü’nü alan gazeteci yazar Loewenstein belgeler, röportajlar ve sahadan raporlarla sürdürdüğü küresel bir soruşturmayla, büyük ölçüde gizli olan bu dünyayı ortaya çıkarıyor, Filistin’in nasıl mükemmel bir laboratuvar haline getirildiğini derinlemesine inceliyor.

Antony Loewenstein

“Filistin Laboratuvarı”, Loewenstein’ın iddiasına bakılırsa, Jeff Bezos ve Cemal Kaşıkçı’nın telefonlarını hackleyen “Pegasus” yazılımından, binlerce Rohingyalıyı katleden Burma ordusuna satılan silahlara ve Avrupa Birliği tarafından Akdeniz’de boğulmaya terk edilen mültecileri izlemek için kullanılan insansız hava araçlarına (İHA) kadar uzanan bir girişim. İsrail’in, dünyanın en acımasız çatışmalarından bazılarını körükleyen casusluk teknolojisi ve savunma donanımını geliştirmede nasıl lider haline geldiğini anlatıyor. Diğerleri de, bunu İsrail’den öğreniyor.

Yedi bölümlük kitapta okurları “İsteyen Herkese Silah Satışı”, “11 Eylül’den Kârlı Çıkanlar”, “İsrail Tahakkümünün Bitmeyen Cazibesi”, ya da “İsrail Kitle Gözetim Teknolojisi Telefonunuzun İçinde” ve “Sosyal Medya Şirketleri Filistinlilerden Hoşlanmıyor” gibi son derece sıcak ve uyarıcı başlıklar art arda geziniyor. Kitabın son çeyreğinde Loewenstein, yaptığı araştırmacı gazeteciliğin köklerini, onlarca dipnot ve kaynak belge ile okurlarıyla paylaşıyor.

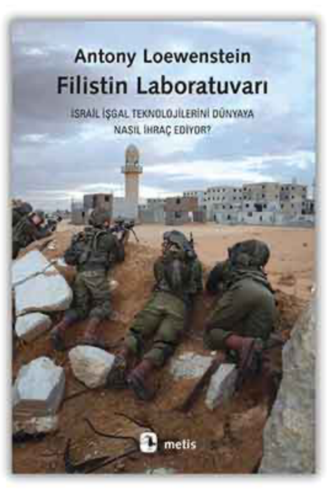

Yeni Zelanda’da çıktığı ilk ay “En Çok Okunanlar” arasında ilk sıraya yerleşmiş bu sıcak kitabı üzerine, Antony Loewenstien Milliyet Sanat’ın sorularını yanıtladı. Loewenstein, İsrail’in Filistin’e yönelik saldırılarına karşı çıkan Avustralyalı Yahudiler arasında önemli bir yer tutuyor.

ABD Başkanlık seçimlerinden hemen önce, geçen haftaki son New York, Birleşmiş Milletler zirvesinden hemen sonra, size göre günümüz İsrail’inin (suç) ortakları ve dostları, ülke, sistem veya lider adları olarak kimler şeklinde sıralanmalı?

Buradaki üzücü gerçek şu: İsrail’in 7 Ekim 2023’teki saldırılardan bu yana Gazze’deki soykırım, kitle katliamı ve Lübnan’a karşı giriştiği aynı eylemlerle birlikte, saldırıya devam ettiği Yemen gibi diğer Arap ülkelerinin karşısında, Batılı birçok ülke İsrail ile sırf dostluk bir yana, onu da destekler vaziyette, ona silah tedarik eder halde bulunuyor. Bunlar arasında en büyükleri, 7 Ekim 2023’teki saldırılardan bu yana ABD ile onu izleyen Almanya. Yine neredeyse tüm AB üyeleri de, Belçika, İspanya ve İrlanda gibi, kimi istisnalar hariç bunun içindeler. İnanılmaz biçimde İsrail’i destekledikleri gibi, özel ve kamusal olarak da bunu sürdürüyorlar.

Bunun yanı sıra dünyanın güneyinde de birkaç ülke, İsrail hakkında eleştirel pozisyonda. Ayrıca neredeyse her bir Arap ülkesi, İsrail’e karşı retorik olarak eleştirel görünmelerine karşın, İsrail’e yandaş durumda. Hiç biri bu ülkeyle bağını sahiden kesmiş değil. Bu da Arap elitleri, ya da Batılı hükümetler ve onların elitleri ile elbette kamuoyunda pek çok Filistinli tarafından ne kadar trajik biçimde ve sürekli eleştiriliyor olduklarını açıklıyor.

İnancım o ki, İsrail ile yakınlığı sürdürebilmek, sizi Washington ile de yakın tutan şey olacak. Bu nedenle ki birçok Arap devleti, İsrail’den - kitabımda da sıkça bahsettiğim üzere – pek çok istihbarat malzemesi almıştır. Böylece de Washington ile bağlarını, ister Donald Trump, isterse Kamala Harris olsun, Beyaz Saray’da kim oturursa otursun, sıkı tutmaya devam etmiştir.

Kitabınızın ikinci bölümü“11 Eylül’den Kârlı Çıkanlar”a referansla soracak olursak, İsrail halen IAI veya Elbit markaları ile istihbarat ve saldırı sistemlerini, ABD ve Almanya ile de paylaşmayı sürdürüyor mu?

İsrail silah ve istihbarat teknolojisini halen birçok ülkeye pazarlamaya devam ediyor. İsrail silah endüstrisine dair son elde ettiğimiz rakamlara bakılırsa, bu 13 milyar 100 milyon dolarlık bir seviyeye gelmiş durumda ki, bunun alanında şu ana dek saptanan en büyük değer olduğu biliniyor. Elbette, 2024 rakamlarına henüz sahip değiliz; ancak gelecek yılın verilerinin de yine çok yüksek olacağı yönünde şimdiden istikrarlı saptamalar yapılmaya da başlanmış durumda. Peki, bu niye? Çünkü her ne kadar, 7 Ekim 2023’te Hamas İsrail’i işgal ettiği esnada ülkenin istihbarat zafiyeti söz konusu da olsa, elimizdeki her tür veri bize İsrail’in Gazze veya şimdi de Lübnan’da en yeni silahlarını test ettiğini ortaya koyuyor. Bunu söylerken, geçen yıl küresel silah fuarlarında boy atmış dört pervaneli helikopterlerden, istihbarat teknolojisinden, robot köpeklerden söz ediyoruz.

İsrail bu etkinliklere hem Hükümet, hem de şirketler nezdinde katılmayı sürdürüyor. Bunu yaparken, müşterilerine alenen, bu silah ve teknolojinin Gazze’de ‘savaş testi’nden geçtiğini, buralarda Hamas ile mücadele için kullanıldığını, Gazzeli insanlara karşı kullanılageldiğini bildirip, gösteriyor. Katlanılmaz ve trajik bir biçimde, İsrail silah endüstrisi gelişimini sürdürüyor. Zannederim ki, dünyada bunun gibi daha nice silah fuarı, İsrail’in mevcudiyetini görmeyi sürdürecek. Bunu durdurabilmenin tek yolu ise, bana kalırsa İsrail’e yönelik, gerek İsrail silahlarının alımı, gerekse satışına dair bir silah ambargosu olabilir. Ancak ne yazık ki bazı ülkeler bunu görüştüğünü de söylese, pek azı bunu başarabiliyor.

Kitabınızın dördüncü bölümüne, “İsrail İşgali Dünyaya Nasıl Satılıyor?” başlığına gelelim. Günümüzde hangi ülkeler, “Filistin Laboratuvarı” fikri ve pratiğine sıcak bakıyor? Bu koşullarda ABD, İngiltere, Güney Kore ve dahi Türkiye’nin durumunu siz nasıl analiz ediyorsunuz?

Bir ülkenin ne dediği ile ne yaptığı arasındaki farkı anlamak, çok önemlidir. Eğer BM oylarına bakacak olursanız, evet, Gazze, Lübnan veya Batı Şeria meselesine dair İsrail’e karşı çok sayıda ülkeden gelmiş ‘veto’larla karşılaşırsınız. Ama son birkaç on yıldır işin pratiğine yönelik konuşacak olursak, kamuoyu önünde alenen İsrail’i eleştirmiş de bulunan sayısı çok fazla ulusun, İsrail istihbarat teknolojisi, silah veya dron satın aldığı gibi bir gerçek karşınıza çıkar. Bu nedenledir ki ortada, ülkelerin duruşu ve hakikati arasında bir kopukluk vardır.

Konu bir yere geldi mi ikiyüzlülük eden ülkeler vardır. Bu ülkelerdir ki, İsrail’in yarattığı bu “Filistin Laboratuvarı” modelini, kendi ülkelerindeki azınlıklar, eleştirel gazeteciler ya da İnsan Hakları adına çalışanlar veya muhalifler için, yine kendi ülkelerine uyarlamaya çalışmaktadır.

Çalışmanızın “İsrail Kitle Gözetim Teknolojisi Telefonunuzun İçinde” başlıklı, altıncı bölümüne referansla sormak isterim: Bugün hepimizi telsiz ve cep telefonları, çağrı cihazları adına yakından ilgilendiren bu ‘uzaktan – mobil’ bombalama operasyonları üzerine İsrail’in yaptığı bir savaş suçu mudur? Yine, bu ölüm teknolojisi üzerine ABD, Çin veya Rusya’nın gösterdiği sessiz pozisyon üzerine kanaatiniz nedir?

Kuşku yok ki, Çin, Rusya ve ABD gibi ülkelerin bu durum karşısında aldıkları pozisyonda büyük ikiyüzlülük var. Misal, Rusya Ukrayna’ya karşı yasa dışı savaşını sürdürüp, çok sayıda savaş suçu işliyor. Çin deseniz, kendi yurttaşlarına karşı işkence ediyor, onları kendi sınırları içinde baskı altında tutarak, hapse gönderiyor. ABD, zaten bir taraftan Gazze’de tansiyonu azaltmak veya ona destek vermekten söz ederken, bir taraftan da İsrail’in silahlanması uğruna bu ülkeyi açıkça fonluyor, destekliyor. Bu durumun Joe Biden döneminde sürdüğü gibi, Kasım ayından sonra, ister Kamala Harris, isterse Donald Trump döneminde de süreceği fikrindeyim.

Kitabınızda İsrail’in “Pegasus” istihbarat programının satışı, ya da “Kara Kutu” teknolojisinin pazarlaması üzerine bu ülkeyle birlikte Panama, Kenya, Birleşik Arap Emirlikleri ile Türkiye’nin de adını anıyorsunuz. Peki, 7 Ekim 2023’teki Hamas saldırısından da sonra, İsrail ve Türkiye’nin halen istihbarat veya ‘savunma’ katalogları adına ortaklığının sürdüğünü düşünüyor musunuz?

Bu, kitabımda daha öncesine gittiğim üzere, yine retorik ile hakikat arasında bir süreç: Cumhurbaşkanı Erdoğan, 7 Ekim sonrası zaten aşikâr şekilde, aşırı kamusal bir biçimde, yine geçen hafta da BM’de gördüğümüz üzere, İsrail’i eleştiriyor. Ancak yine de, Türkiye’nin, ürettiği istihbarat servisleri üzerinden İsrail’e, hükümete büyük destek verdiği görülüyor. Ama Türkiye’dekiler, ülkelerinde İsrail karşıtı birçok kişi olduğu için ve bunu da kamuoyu önünde eleştirilmekten çekindikleri için, dile getirmiyor. Yani, iki ülke arasındaki sıkı bağlar halen devam ediyor. Buradan kastım şu; 7 Ekim 2023’ten önce İsrail ve Türkiye, ilişkilerini 2010’da yaşanan ‘Mavi Marmara’ katliamı ardından koparmıştı ve yeniden ayağa kaldırmaya çalışıyordu…

Kitabınızda okuru Batılı Sosyal Medya şirketlerinin yarattıkları ‘Dijital Oryantalizm’ üzerine uyarıyor ve bilgilendiriyorsunuz. Bu bağlamda bize odaklanmak veya takip edebilmek üzere verebileceğiniz veya önerebileceğiniz ‘kusursuz’ başka medya önerileriniz var mıdır?

Tabii gittikçe kötüleşen ‘Dijital Oryantalizm’ meselesinden kitabımda bahsederken, kaçınılmaz olarak Facebook, Twitter (X), TikTok ve Google örneklerini veriyorum. Bunlar, sırf samimi, Filistin yanlısı içerikleri yaşananlar yeterince ortada olduğu halde baskılamak şöyle dursun, İsrail’in durduğu pozisyona da desteklerini ‘doğal’ olarak sürdürüyorlar. Evet, ortalıkta Filistin yanlısı seslere yönelik büyük bir gölgeleme, sansürleme ve bu seslerin Gazze, Batı Şeria ile Lübnan ve çevresinde sürekli olarak kısılması var.

Kitabımda da söz ettiğim gibi, bu sırf 7 Ekim ile de ilgili bir durum değil, daha evveline gidiyor. Ama nihayetinde, bu tür baskı, sansür ve gölgelemelerin artık gittikçe başarısızlığa uğradığı fikrindeyim. Evet, birçok kimsenin sesi ortadan siliniyor. Ama işin aslına bakarsanız, hakikati sansürleyemezsiniz. Dünyada sayıları belki milyarlara ulaşan insanlar, İsrail’in Gazze’de yaptığı şeyi hemen her gün kitle katliamı, cinayet ve soykırım diye niteliyorlar. Yani siz ille de tüm bu muhalif sosyal medyayı kaldırsanız bile, her gün birçok ülkede, Batıda çok daha fazla sayıda insan, yaşları 18-35 arası birçok kimse, neler olup bittiğini gayet iyi biliyor.

Sadede gelirsek, ABD Başkanı Joe Biden son dönemde TikTok’u yasaklamaktan bahsediyor. Yani bu konu bile başlı başına bir hikâye. Ben de TikTok’un hayranları arasındayım. Birçok ABD’li politikacı açık açık bunu neden yapmak istediklerini bizimle paylaşıyor. Ama işin özünde şu var: 7 Ekim’den bu yana dikkat edin ki birçok genç ABD’li, burada Filistin’e yönelik desteklerini dile getiriyor. Onların gözüyle bakacak olursanız, elinizde bilgi edinme hakkınızı kullandığınız bir platforma (TikTok) yönelik bir sansür girişimi var. Yani siz İsrail’e karşı niçin öfkeli olduğunuzu açıklamak durumundayken, kalkıp da kendilerine bunu yapamazsınız.

Bilgi: https://www.metiskitap.com/catalog/book/37311

Etiketler: Filistin İsrail Antony Loewenstein

FACEBOOK YORUM
Facebook hesabınızla yorum yapın, daha çabuk onaylansın!

© 2022 Milliyet Sanat

Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş.
Demirören Medya Center, 100.yıl Mah. 2264 sok. No:1 34218
Bağcılar- İstanbul
msanat@milliyet.com.tr
0 212 337 99 99